

Zpráva Akreditační komise o hodnocení
Vysoké školy sociálně správní,
Institutu celoživotního vzdělávání Havířov, o.p.s.

červen 2014

Úvod

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání č. 5/2013 ve dnech 25. – 27. listopadu, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení Vysoké školy sociálně správní, Institutu celoživotního vzdělávání Havířov, o.p.s. (dále jen VŠSS Havířov). Pro tuto činnost jmenovala AK účelovou pracovní skupinu ve složení: Hana Marková – předsedkyně, Vladimíra Dvořáková, Jaroslav Petr, Veronika Kudrová, Libor Musil, Pavel Žufan.

AK vycházela při hodnocení z následujících podkladů:

- sebehodnotící zpráva VŠSS Havířov zpracovaná ve struktuře na základě požadavků AK,
- aktualizovaný dlouhodobý záměr pro rok 2014,
- výroční zpráva za rok 2012,
- upřesňující podklady vyžádané AK, zejména informace o dalších úvazcích akademických pracovníků,
- vybrané kvalifikační práce spolu s posudky, výsledkem obhajoby a související studijní dokumentací,
- zápisy z jednání Akademické rady VŠSS Havířov,
- studijní a zkušební řád VŠSS Havířov,
- poznatky získané návštěvou na VŠSS Havířov dne 25. dubna 2014,
- informace přístupné nebo pro činnost účelové pracovní skupiny zpřístupněné na webových stránkách VŠSS Havířov.

Návštěva účelové pracovní skupiny na VŠSS Havířov se uskutečnila dne 25. dubna 2014 ve složení Hana Marková, Vladimíra Dvořáková, Jaroslav Petr, Veronika Kudrová, Pavel Žufan, Martina Vidláková (sekretariát AK) a Aneta Kozáková (SK RVŠ). Součástí

návštěvy byla diskuse se zástupci vedení školy, dotazníkové šetření se studenty, nahlédnutí do studijní evidence v prostorách studijního oddělení a prohlídka prostor školy.

AK konstatuje, že VŠSS Havířov vytvořila velmi dobré pracovní podmínky pro účelovou pracovní skupinu a poskytla profesionální součinnost.

1) Schopnost kritické reflexe vývoje na škole a schopnost přijímat adekvátní opatření

Škola zpracovala podkladové materiály, ze kterých vplynuly základní poznatky o fungování školy. Ke zpracování přistoupila s kritickým pohledem na jednotlivé stránky činnosti pečlivě, ale bez hlubší analýzy problémů. Nesporně to souvisí s tím, že škola nemá implementován systém vnitřního hodnocení kvality. Vedení školy ale uvádí, že vzhledem k velikosti školy jsou veškeré uskutečňované činnosti průběžně monitorovány. I když osobní kontakty jsou nesporně důležité a malý počet studentů umožňuje bezprostřední řešení případných problémů, ke zvyšování kvality to nestačí. Nejenže chybějí studentská hodnocení výuky a pravidelné analýzy těchto hodnocení ze strany vedení, ale škola nemá ani středně/dlouhodobou koncepci rozvoje personálního zabezpečení a konkrétního směřování odborné/výzkumné činnosti, ani nemá nastaveny motivační mechanismy osobních hodnocení a osobního růstu. Ke zvyšování kvality a rozvoje školy nevyužívá škola ani Akademickou radu.

Akademická rada se fyzicky neschází – veškerá hlasování probíhají korespondenčně, řeší se pouze bezpodmínečně povinné záležitosti, přičemž nedochází k naprosto žádné diskusi. Představitelé školy sice odkazují na neformální diskuse, nicméně faktické podchycení případných diskusí neexistuje. Tento přístup škola sama za nedostatek ve vlastní činnosti nepovažuje.

Škola na jedné straně uznává nedostatečnou vědecko-výzkumnou činnost a mezinárodní mobilitu, ale zároveň má zájem o rozšíření nabídky studijních programů o navazující magisterské studium, pro které je však taková činnost nezbytností.

2) Akreditované studijní programy a vzdělávací činnost

VŠSS Havířov má akreditovaný jeden bakalářský studijní program *Hospodářská politika a správa* se dvěma studijními obory *Veřejná ekonomika a správa* a *Management v sociální sféře* s dobou platnosti akreditace do 30. 11. 2015. Vysoká škola zvažuje možné

sloučení či naopak výraznější odlišení těchto oborů, které jsou obsahově velmi blízké, jak je zřejmé ze studijních plánů obou oborů, a které se v řadě míst překrývají.

VŠSS Havířov v minulosti dvakrát neúspěšně žádala o akreditaci bakalářského studijního programu *Sociální politika a sociální práce* (v roce 2010 a 2011). Žádosti byly neúspěšné zejména z důvodu nedostatečného personálního zabezpečení v oblasti sociální práce. Z diskuse s vedením vysoké školy vyplynulo, že zaměření na sociální práci by se mohlo výhledově promítnout do případných změn ve stávajících studijních oborech. VŠSS Havířov také dříve předložila dvě neúspěšné žádosti o akreditaci navazujícího magisterského studijního programu *Hospodářská politika a správa* (v roce 2011 a 2012); důvody pro neudělení akreditace se týkaly zejména personálního zabezpečení a výzkumné činnosti, které neodpovídaly magisterskému studiu. Vedení vysoké školy dalo najevo záměr žádat o akreditaci navazujícího magisterského studijního programu znovu. Ani v současnosti však VŠSS Havířov neřeší žádný vědecko-výzkumný grant na úrovni odpovídající navazujícímu magisterskému studiu a nedokázala formulovat jasnou vizi, jak dosáhnout dostatečného kvalitativního posunu ve výzkumné činnosti a jaké, např. motivační, nástroje chce k jeho dosažení uplatňovat.

Od 1. 9. 2008 do 31. 10. 2013 studovalo na VŠSS Havířov 843 studentů. První absolventy vykazuje škola v roce 2011; do roku 2013 absolvovalo školu 322 studentů. Každý rok je cca 40 posluchačů, kteří nedokončí studium. K 31. 10. 2013 studovalo na škole 256 studentů, do nového školního roku bylo přijato 95 posluchačů, ale zapsalo se jich jen 79. Podmínky přijímacího řízení jsou obsaženy ve vyhlášce rektora. Pro akademický rok 2014/15 se škola rozhodla přijímací zkoušky nekonat a přijímat uchazeče o studium na základě specifikovaných požadavků (středoškolské vzdělání s maturitou, přihláška, poplatek).

Součástí studia je povinná praxe. Absolvování praxe je pečlivě evidováno s formálním potvrzením o účasti studenta na praxi. Chybí ovšem jak hodnocení výsledků praxe ze strany školy, které by se opíralo o hodnocení přijímající organizace (není vyžadováno), tak ze strany studenta (není vyžadováno). Škola může tedy jen obtížně zhodnotit, jak dalece praxe dotváří profil absolventa a zaručuje jeho odborné kompetence.

Způsob, forma a další náležitosti zpracování bakalářských prací jsou zveřejněné v podobě Směrnice rektora. Témata prací jsou zveřejňována k určitému datu (k dispozici byla témata zveřejněná k 26. 9. 2013) a je jich pro oba obory vypsáno více jak 150. Tato témata jsou však někdy stanovována velmi obecně, ve velmi teoretické rovině, jindy naopak velmi konkrétně. Počet vedených bakalářských prací není formálně omezen, záleží na osobním

přístupu vedoucích - někteří vyučující vedou cca až 20 prací. Volba tématu bakalářské práce se objevuje často bez přímé vazby na obor (např. Řízení změn ve vybrané společnosti, Principy a fungování e-shopu), čemuž následně odpovídají též jejich výsledky a závěry. Alarmující je práce se zdroji literatury, která se v některých případech omezuje na cca 5 či méně zdrojů, v některých případech jsou i zdroje samotné velmi nekvalitní (opakovaně vydávané učební texty, wikipedie, internetové zdroje nízké kvality), fakticky chybějí jakékoli texty z odborných časopisů. Zpracování bakalářské práce je v převážné většině případů spojeno s odbornou praxí, kterou vykonávají studenti v organizaci, jejíž činnost souvisí s předmětem bakalářské práce. Oponenta navrhuje vedoucí práce na základě návrhu studenta a jeho schválení do této pozice je svěřeno vedoucímu katedry.

Obhájené bakalářské práce jsou dostupné na intranetu v IS/STAG – tedy pouze pedagogům a dalším zaměstnancům VŠSS Havířov a studentům. Současně jsou zveřejňovány posudky a protokol o průběhu státní závěrečné zkoušky. Posudky jsou kvalitní a dodržují vhodnou strukturu, většinou odrážejí skutečné silné a slabé stránky posuzovaných prací. Obhájené práce jsou dále uchovávány v knihovně, v níž jsou prezenčně přístupné registrovaným čtenářům a dalším zájemcům po předložení průkazu totožnosti; pro registraci čtenářů platí, že ji knihovna provádí bezplatně a okamžitě, z čehož plyne, že přístup k závěrečným pracím není podmínkou registrace omezen. Nutno ovšem v této souvislosti učinit výhradu, že není zcela v souladu s principem ochrany osobních údajů, aby VŠSS Havířov podmiňovala přístup k práci - zákonem stanovený jako veřejný - poskytnutím osobních údajů.

Podle § 47b zákona o vysokých školách vysoká škola zveřejňuje bakalářské práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a záznamu o průběhu a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy, což je v daném případě Studijní a zkušební řád. Tento ve svém čl. 16 bod 10 odkazuje na pokyn rektora. Ve Statutu školy však forma pokynu uvedena není, protože rektor vydává Směrnice event. Vyhlášky. Směrnici s bližšími podrobnostmi o zveřejňování prací se nám nepodařilo z dostupných zdrojů dohledat.

V rámci návštěvy bylo prověřeno vedení studijní dokumentace, a to konkrétně spisy vybraných studentů zahrnující spisy studentů, jejichž studium bylo neúspěšně ukončeno, a studentů, kterým byly uznány předměty z jiné vysoké školy nebo z vyšší odborné školy. Z prostudovaných spisů bylo zjištěno, že vysoká škola vede evidenci řádně, když ve spisech uchovává všechny žádosti, rozhodnutí, doručky rozhodnutí a též další relevantní podklady

prokazující průběh studia či splnění požadavků pro vyhovění jednotlivým žádostem. Ocenit lze zejména přítomnost úředně potvrzených výpisů ze studijní evidence dokládajících předchozí vzdělání, jako i úředně potvrzené informace o náplni předmětů v předchozím vzdělání splněných; nutno k nim však dodat, že ne vždy se rozsah informací o předmětech splněných v předchozím studiu, který je nutný ke kvalifikovanému posouzení žádosti o uznání splnění studijní povinnosti, může jevit jako dostatečný. Zápisy o průběhu státních závěrečných zkoušek obsahují všechny potřebné údaje, náhodným ověřením bylo zjištěno, že nehabilitovaní členové komisí pro státní zkoušky byli schváleni Akademickou radou, jak požaduje zákon o vysokých školách.

Propustnost programů celoživotního vzdělávání a vysokoškolského studijního programu není dle sdělení školy a dostupných dokumentů možná a ani o tom škola v budoucnosti neuvažuje. Absolventi programů celoživotního vzdělávání nemohou - po přijetí ke studiu akreditovaného studijního programu - žádat o uznání některých splněných povinností z kurzu celoživotního vzdělávání. VŠSS Havířov běžně uznává předměty z předchozího studia absolvovaného na jiné vysoké škole nebo na vyšší odborné škole; nutno ovšem uvést, že tak nečiní samozřejmě, což vyplývá ze žádostí, které byly v příslušném rozsahu zamítnuty. Bylo však zjištěno, že mezi uznávanými předměty z předchozího studia absolvovaného na vyšší odborné škole jsou i předměty, které vstupují do státní závěrečné zkoušky (zejména předmět *Ekonomika municipalit* v oboru *Veřejná ekonomika a správa* a pravděpodobně též předmět *Mikroekonomie* v obou uskutečňovaných oborech). Jak vyplývá z nedávno formulovaných standardů, z nichž AK vychází při posuzování kvality vysoké školy v návaznosti na jí realizované uznávání předmětů, takový postup nepovažuje AK za žádoucí. Doporučuje proto od této praxe *pro futuro* ustoupit a nadále předměty splněné ve studiu na vyšší odborné škole uznávat pouze v rozsahu zveřejněných standardů AK.

3) Personální zabezpečení

Z akademických pracovníků má na škole uzavřen pracovní poměr v plném rozsahu 13 pracovníků, 5 z nich nemá další pracovní poměr na jiné škole. Ostatní vyučující pracují na škole v úvazku jiném (0,5 až 0,75) nebo na dohodu – jejich počet je vykazován v počtu 19 osob. Na škole učí 4 profesoři a 5 docentů, 7 odborných asistentů má vědeckou hodnost CSc. nebo Ph.D. Pro bakalářský stupeň výuky je možné považovat personální zabezpečení za vyhovující.

4) Tvůrčí, odborná a výzkumná činnost

Představitelé VŠSS Havířov byli opakovaně dotázáni na koncepci školy v oblasti tvůrčí činnosti (též s ohledem na prezentovanou myšlenku budoucí žádosti o akreditaci navazujícího magisterského stupně studia), ovšem reakce na tyto dotazy ukázaly v podstatě neexistující koncepci – vše závisí pouze na individuální aktivitě, která je víceméně náhodně podporována, zcela bez koncepčního přístupu. I když škola uvádí zaměření svojí činnosti na veřejný sektor a sociální práci, v tvůrčí činnosti uvádí realizaci jediné odborné konference v roce 2009 a přípravu konference v roce 2014. Možnosti rozvoje by škola mohla mít ve spolupráci s Polskem, kde byl již v roce 2010 řešen společný projekt Rozvoj lidských zdrojů česko-polského Slezska. I když škola uvažuje o dalších společných projektech, zatím konkrétní záměry neuvádí. Škola nemá zaveden systém zapojení studentů do tvůrčí činnosti, výstupy z bakalářských prací nejsou propojeny s tvůrčí činností školy. Tvůrčí činnost akademických pracovníků tak lze najít pouze v podobě jejich účasti na konferencích a seminářích, což se odráží i v jejich publikační činnosti.

5) Knihovna a celkové zázemí

VŠSS Havířov sídlí v prostorách bývalé základní školy v klidném místě. Učebny - v počtu 23 - jsou moderně zařízeny a vybaveny výpočetní technikou. Pozornost se věnuje i bezbariérovému přístupu do školy a po škole. Prostory s vysokou školou sdílí institut celoživotního vzdělávání v rámci stejné právnické osoby a studenti obou forem vzdělávání se v učebnách v průběhu týdne střídají. K dispozici zaměstnancům i studentům je i bufet.

K dispozici je knihovna, jejíž provoz a knihovnické činnosti zajišťuje pracovnice sekretariátu vedení vysoké školy. Knihovna je přehledně uspořádána, chybí však přístup k odborným databázím. Odborné časopisy, převážně tuzemské, jsou k dispozici v tištěné podobě. Systém meziknihovnických výpůjček není zaveden a případné požadavky uživatelů na literaturu, která není ve fondu knihovny, se řeší individuálně. Neexistuje zde možnost využití e-zdrojů (což se může odrážet i na kvalitě závěrečných prací). Knihovna nemá pravidelnou otevírací dobu.

6) *Studenti a podmínky jejich studia*

Na VŠSS Havířov není zaveden formalizovaný systém hodnocení výuky studenty – dle sdělení vedení školy má být toto hodnocení zavedeno od příštího semestru, nicméně rektor nepřikládá tomuto hodnocení význam, neboť při daném počtu studentů v ročníku lze zpětnou vazbu získávat přímo. Zdá se, že koncepce sledování reakcí studentů zcela chybí a vše závisí pouze na individuálních aktivitách vyučujících. Chybí i oficiální zastoupení studentů (dle sdělení je zde pouze neoficiální zastoupení) a jejich podíl na řízení školy. Zástupce studentů nemá žádný mandát a vedení školy na jeho názory nemusí brát zřetel. Bez formálního zastoupení tak studenti mají omezenou možnost účastnit se národních akcí určených pro studenty, kde si navzájem mohou vyměňovat zkušenosti. Na škole nejsou k dispozici oficiální konzultační hodiny (vypsány nejsou ani na dveřích vyučujících, ani v informačním systému), studenti kontaktují vyučující bezprostředně před či po výuce.

Závěry:

Škola uskutečňuje bakalářský studijní program se dvěma studijními obory. Výhodou školy je možnost individuálního přístupu ke studentům a pozitivně lze hodnotit i způsob vedení administrativní agendy spojené s činností školy. Za pozitivní prvek je možné označit věkovou strukturu vyučujících.

Negativním rysem školy jsou nedostatky v tvůrčí a vědecké činnosti školy, absence vědecko-výzkumných grantů, malá míra zapojení do mezinárodní spolupráce – i když se přímo nabízí spolupráce se školami z blízkého Polska. Zapojení do mezinárodní mobility by mělo být zájmem školy nejen v případě akademických pracovníků, ale zejména v případě studentů. Kvalita závěrečných prací není vždy na požadované úrovni, větší důraz by měl každý vedoucí práce klást na odborné zdroje, ze kterých studenti čerpají informace a citují je (tištěné odborné časopisy, elektronické zdroje ze zakoupených databází, kvalitní odborná literatura apod.) Změnit by se měla i praxe svolávání a jednání Akademické rady.

Doporučení pro vysokou školu:

- 1) AK doporučuje VŠSS vytvořit jasnou a realistickou koncepci jejího působení. V současnosti doporučuje rozvíjet činnost v bakalářských programech, pro které má

předpoklady. Vhodné by bylo větší rozlišení mezi oběma existujícími obory, případně jejich sloučení. Přípravu nových oborů/programů spojit s celkovou koncepcí školy a vytvářením předpokladů pro jejich realizaci.

- 2) I když tvůrčí činnost v zásadě odpovídá požadavkům na bakalářskou výuku, je třeba prohloubit odbornou činnost školy a zejména zapojit pracovníky a studenty do této činnosti. Na vysoké škole se předpokládá určité zapojení studentů do tvůrčí činnosti školy (zejména v tématech bakalářských prací).
- 3) Vytvořit motivační mechanismy pro zvýšení publikační a odborné činnosti zejména ve vztahu k celkové koncepci rozvoje školy.
- 4) Zlepšit kvalitu bakalářských prací, dbát na propojení témat s profilem absolventa a na práci se zdroji.
- 5) Za účelem lepší dostupnosti závěrečných prací zajistit přístup k nim bez vazby poskytnutí osobních údajů.
- 6) Dodržovat standardy AK, podle kterých splnění studijních povinností na VOŠ – zejména v případě profilových předmětů vstupujících do SZZk – není možné uznávat jako splnění studijních povinností bakalářského programu.
- 7) Vytvořit systémy vnitřního hodnocení kvality, které by zahrnovalo hodnocení výuky ze strany studentů, vyhodnocování efektivity praxí, rozvoje odborné činnosti, osobního růstu vyučujících, generační perspektivy.
- 8) Zajistit pevné konzultační hodiny vyučujících.
- 9) Rozšířit mezinárodní spolupráci, zvýšit mobilitu studentů.
- 10) Činnost Akademické rady neomezovat pouze na formu per rollam.